

УЛКАН ХИРМОН МУБОРАК, АЗИЗ ЙОРТДОШЛАР!

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬАТИ

Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqa boshlagan

2005-yil, 14-oktabr

№ 42 (3819)

ЎЗБЕКИСТОН ПАХТАКОРЛАРИ ВА БАРЧА МЕҲНАТКАШЛАРИГА

Қадрли дўстлар!

Авваламбор, сиз, азизларни — дехон ва фермерлар, ширкоти хўжаликлари аъзоларини, теримчи ва механизаторлар, мутахасис ва мутасадиларни, хосил тақдирни ҳал бўладиган масъулиятли дамларда ўз ўрнида далада деб билган барча инсонларни эришганин катта меҳнат галабагиз — 3 миллион 600 минг тонналик улкан хирмон барпо этиб, пахта тайёллаш бўйича шартнома маҳбуриятини мувфақиятли адо эттанигиз билан чин қалбимдан самимий муборакбод этишдан баҳтиёрман.

Хеч шубҳасиз, Ўзбекистон пахтачилги тарикидо том маънода янги, ёркин саҳифа бўлмиш ва ахойиғ галаба, яъни октябр ойининг биринчи яримда белгиланган юқсак марранинга эгалаб, хосилни юз фоиз юкори сифат билан топшириша эришгани замирда кўп-куп омил ва мезонлар мухтасин.

Бу ҳақда гапирганда, аввало, шу муқаддас дийримизда яшайтган одамларнинг дунёдариши, онгу тафакури юксалиб, ҳәтири мизда рўй берайтган бекиёс ўзгаришларга ўзини бевосита даҳдор деб хис килиш, бу — менинг юртим, бу — менинг Ватанин ва унинг ютуклири — менинг юртим, деган фикр билан яшаш хисси, фуқаролик туйғуси чукийи бораётганини бугун кўлга киритадиган марраларимизнинг пойдевори деб кабул килишимиз даркор.

Бундай мудафиятларни кўлга киритишида юртимизда янги ҳаёт, демократик жамият куриш, бозор иқтисодиёти тамойларини юрий этиши борасида, жумладан, биз учун етакчи соҳа бўлмиш қишлоқ ҳўжалигидан, пахтачилдида амалга оширилаётган, один тасаввур қилиш ҳам кийин бўлган туб ислоҳот ва янгилинишлар ҳал қиливчи аҳамияти касб этмоқда, десак, айни ҳақиқат бўлади.

Одамларнинг ўз ишига, ҳаётга муносабати ўзгариб, ерга, мулкка эгалик хиссийати чукийи бораётгани, заҳматка дехон мөхнатин ҳар томонларни рафтаблантиришга қаратилган амалий тадбирлар, қишлоқда асосий куч бўлмиш фермерлик характеристига кенг ўй очиб берилайдиган, шунинг хисобидан этиширилган ҳосилнинг 70 фоизи айни фермер ҳужалклари томонидан тайёрланганни бу фикринг ўқул тасдиғидир.

Шу билан бирга, мавжуд имкониятлар, авваламбор, ега ва сувдан, моддий ресурслар, техника ососитларидан оқилона ва сармарал фойдаланиш, мўл хосил гарови бўлган ирригация ва мелиорация масалалари, қишлоқ ҳўжалиги корхоналарини минерал ўйт, ёнили-мойлаш материаллари билан таъминланишларни турмуш шароитини янада яхшилаш, фаровонлигини ошириш учун имкониятларимиз ҳам кенгайи бераворади.

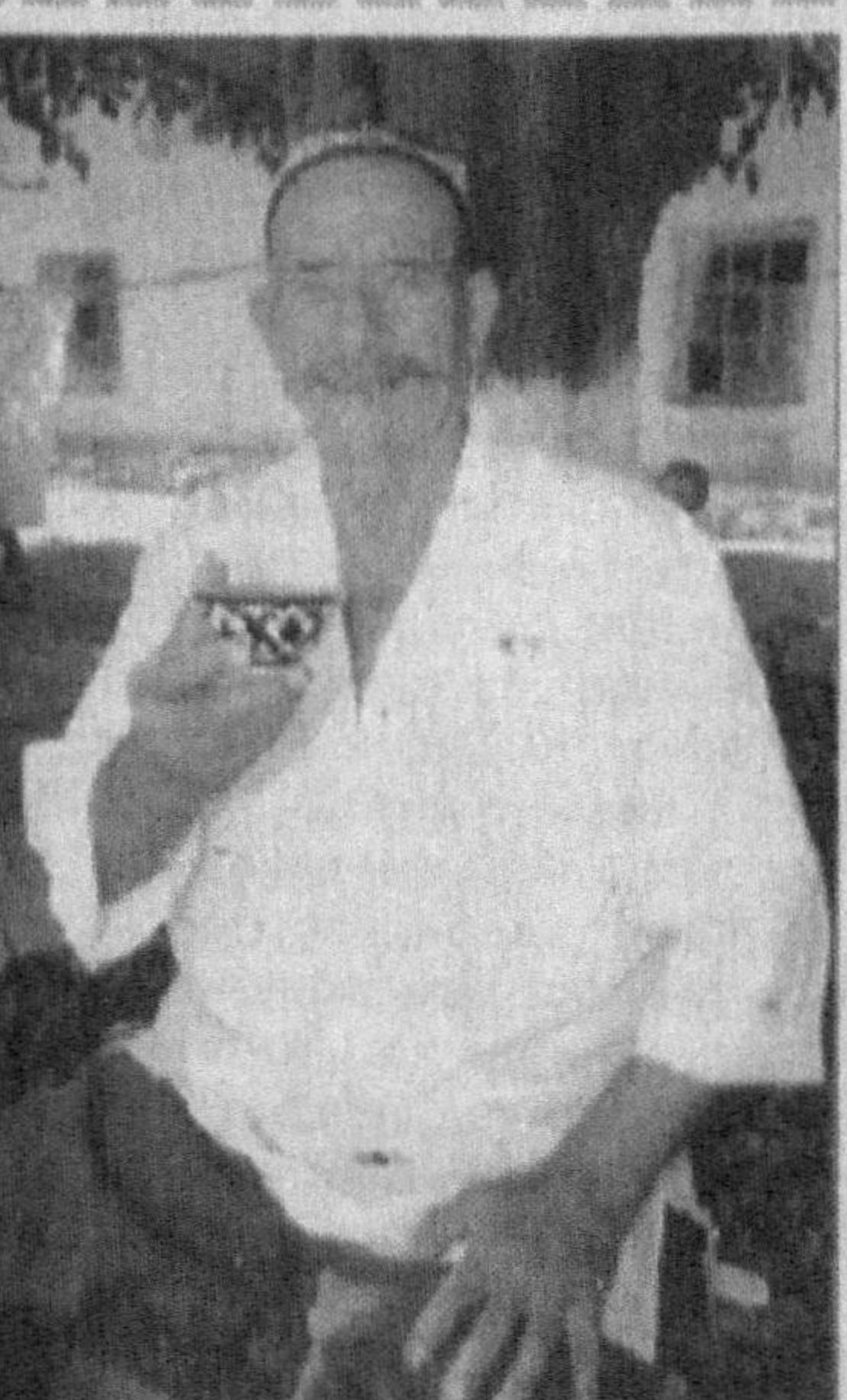
Мен, фурсатдан фойдаланиб, бугунги улкан галағабага муносib ҳисса қўшган барча юртдошларимизга, бошқа қинжаларга нисбатан ёнгина, ёнгина ва кўнг мөхнат таълаб қилалигидан, ўта мурракаб пахтачилни соҳасининг оғир юкини ўз ёлкасидан кўтариб келаётган уста пахтачиларимиз, фидойи бободеҳ-қонларимизга ҳурмат-этиромим, қалб мөхримини изкор этиб, чин дилдан таъзим килишини ўзимнинг инсоний бурчим деб биламан.

Мана шу муборак рамазон кунларида бутун Ўзбекистон ахлини эришилган юқсак марра билан янада бир табриклар эканман, ён-юртимизга ўз марҳаматини кўрсатиб, йўлумизни очиб берайтгани учун Олиоҳ таолога шукроналар айтишимиз, бўздан доими мурувватни дариг тутмаслигини сурасимиз ҳам карз, ҳам фарз, деб ўйлайман.

Азиз пахтачилар, барчанизга сиҳат-саломатлик, баҳти саодат, хонадонларингизга файз барака тилайман.

Ҳамиати омадинизни берсин, ҳалол мөхнатнингизнинг роҳатини кўринг, кеч кочон кам бўлмаган, қадрдонларим!

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

ҲУРМАТЛИ МУШТАРИЙЛАР!

«Ўзбекистон адабиёти ва санъати»га
2006 йил учун

обуна давом этмоқда.

Обуна баҳоси сиз кутганингиздан
анча арzon.

Нашр кўрсаткичимиз — 222

Обуна чекланмаган.

Аччиқ кўк чой чанқоғингизни қондиради.
“ЎЗАС” — маънавий эҳтиёжни!

Ўрта Чирчик туманинг «Истиқтол» ширкати ҳўжалиги далаларида
бу йил пахтадан мўл хосил этиширилди.

СУРАТДА: шартнома-режаларни бажарган пудратилар (чандан) Тоҳир Йўлдошев,
Рахимжон Хайруллаев, илгор теримчилар (ўнгдан) Сабоҳат Пўлатова, Дилбар Мўминова ва
Гулзода Пўлатова.

Хусанбой АВВАЛОВ олган сурат.

ҲАМКОРЛИК РИШТАЛАРИ

Ўзбекистон ва Кореяning тарихий таракбиёт илдизлари олис-олисларга
роҳи туташади. Ҳар иккى ҳалқаларнинг
маданияти ва маънавиятида қўллап
муштарақ жиҳатлар мавжуд. Табийий,
бундай жиҳатлар ўзаро ҳамкорлик ало-
қаларининг янада кенгашиб боришида
катта аҳамият қасб этади.

Бу борада, айниқса, анъанага айланиб колган ҳар иккى мамлакатда ўтадиган маданият кунларининг аҳамияти катта. Тасвирир санъат асарлари, концерт дастурлари, кинофильмлар науимиши бир-бirimizini янада якинроқ билишимиизга, маданиятларимизнинг бойшига хизмат килиди. Шу кунларда юртимизда ўтайдиган корейс маданияти кунлари ана шу ҳамкорликнинг мустахкамалниши ўйлида янада бир кадам будди. Шунда алоҳида таъкида шоизи, бундай маданият кунлари 1998 йилдан бошлаб ҳар или ўтказилиб келинмоқда.

Тадбирнинг тантанали очиши маросими ўзбекистон тасвир ишларини санъат галереясида бўлди. Унда сўзга чиқсан Бадий академия раси Т.Кўзиев, юртимиздаги корейс маданияти марказлари уюшмаси бошлиги Н.Шин ва бошқалар Ўзбекистон ва Ҳанубий Корея ўтасидаги дўстона алоҳида барча соҳаларда изчил ривохланиб бораётганини таъкида килиб келинмоқда.

Маданият кунлари анъанага кўра ҳар иккى мамлакат мусавиirlari асарларининг кўргазмаси билан бошланди.

Алишер Навоий номидаги опера ва балет давлат академик катта театрида ўтган концерт санъат мухисларидан катта таассурот колдириди. Концертида ҳар иккى мамлакат операда санъатнинг таникли вакиллари Муяссрар Раззакова ва Ким Хи Дён, Нормурим Султонов ва Чон До Пэ жаҳон операси санъати дурдоналаридан намуналар ихро этилди. Ким Шерифевский раҳбарлигидаги «Родниковая вода» скрипкачилар ансамбли (пианинода Л.Фатхуллахжонева жўр бўлди) ҳамда пианистлар Светлана Ли ва Владислав Синиролори ҳам томошабонларда катта таассурот колдириди.

Маданият кунлари доирасидан ўтайдиган Корея фильмлари фестивали ҳам пойтахтиларда катта қизиқиши ўйтоди. Кореяни ижодкорлар тақдим этган «Августдаги Рождество» (реж. Ли Жон Чол), «Хат» (реж. Ли Кван Мо), «Бетарап худуд» (реж. Чен Вук) ва «Ўйга Йўл» (реж. Жон Жиан Ли) каби фильмларни ҳар бирда корейс ҳалқи хайтининг турли кирралари акс этган. Масалан, «Августдаги Рождество» фильмни ҳаромони оғир касалга чалиниш, ҳаётдан умидини ўзган пайтада, унинг тақдирига бир кизир келади ва ўз қарашлари билан турмуш тарзини бошқа йўлга буради. «Бетарап худуд» фильмни эса уруш воқеаларига багишланган. Умуман, ҳар бир фильм томошабонга корейс ҳалқининг ҳаёт, турмуш тарзи, ороз-умидлари ҳақида ҳикоя килиши билан қадрлидир.

Сарвар ЎРМОНОВ (ЎзА) олган суратлар.

БУГУНГИ СОНДА:

2 БОБУРШУНОСЛИКДА ЯНГИ САҲИФА →

3 СЎҚМОҚЛАР*

4 ҚУШИҚ ҲАНОТИДАГИ ТУГЕНЛAR →

5 ЧАВАНДОЗЛАР САРДОРИ ЭДИ

6 АЎРМОН ҲАНГОМАЛАРИ →

ПАХТАНИНГ ОЙДИН ЙЎЛИ

Сарларханни танигандирсиз? Майли, бу ҳақда кейинрек...

Саксонийи йилларнинг охирига келиб, оддий ўзбек деҳони далаасида минг машқақат билан этиширилдагидан, неча йиллар давомидан миллӣ ифтихоримиз бўлиб келган пахта тўғрисида ёзиш завқли бўлмай қолди. Ҳар бир деҳоннинг нақд пешонасига, ҳар бино пештакида ёзиб кўйилган, ҳар дала шийлони, ҳар пахта хирмонини безаб турган «Оқ олтин»ни олтин кўллар яратади» деган ибора ҳаммутмай қолди. Шўролар даврида ҳалқимиз босига келган жамики кўргулларга гўй шу — ўзимиз ўз қўлнимиз билан этиширилдаги пахта сабабчи бўлиб чиқди. Мустақиллик арафасида «Ўзбекистон» меҳмонхонаси олдида ўтказилган эҳтиосли митинглардан биррида Ватан, миллат тақдирни ҳақида оғиз тўлдириб гапираётган ёш демократлардан бирри йигилгандарни пахта даларадида этиширилган хосилни териб олмасликка, йиғим-терим мавсумини бойкот килишга чакирагани ва унинг бу «жасоратли» давлати олишилар билан кутуб олинганинг кўз ўнгидан сира кетмайди. Ўшанда улар миллион-миллион чаноқларда пишиб этилган олтинга тенг пахтага ачичи қилиб, умри тугдаг бораётган империя билан хисоб-китоб килмоқчи бўлган эдилар.

Бундай айни кайфиёт, айтиш зарурки, ўз-ўзидан пайдо бўлган эмасди. Пахта наинки деҳоннинг, жамики бўғин раҳбарларининг, олиму мутахассисининг, ташвиқотида тартиботчилининг, маданиятни ходимишнинг, санъаткорнинг, зиёдининг ҳам тақдирини белгилови, у ёки бу томонга буруви сиёсий восита эди. Пахта турфайли ном қозониши ҳам, тубиз жарга қулаш ҳам мумкин булганди. Юкоридан кўрсатма келишини кутиб ўтирайм чигит экишини ёнини теримини бошлаб юборган ўзбошимчалар, йўл четиги тўкилиб қолган бир сиким пахтага ётибор бермаган бокибемалар, шудгорлашнинг боришига барни таъсирига бўлган бокибемаларни кутиб юнгатди. Иккичи томондан, йиллик хирмон тўрт миллион тонна бўлладими, беш миллион бўлладими ё бунданд ҳам ошадими, жами қанча тола чиқади, канчаси эшелонларга ортилиб, иттифоқ шаҳарларига жўннатидали, канчаси қолади, олинган фойда кандай тақсимланади, кимнинг чўмичи мойга ким карзга ботади — бундай саволлар ҳеч кимнинг ҳаёлига келмаган эмас. Пахта сиёсати — давлат сиёсати, у билан ўнайаш бўлмасди. Ҳамманинг шуурига планни бажариш масъулияти сингдирилганди. Нима килиб бўлса ҳам, қандай килиб бўлса ҳам! Кор ёғса ҳам, тош ёғса ҳам. Пахта теримини боришига багишланган бир йигилишда чўл зонасида янги ташкил топган туманнинг отаси тенгни жўхалик раҳбарини кечаси соат иккада тик турғизб қўйиб, кўлини нақд бигиз қилиб ўшқирганини эшигманнан: «Осмондан оласанми, ердан оласанми, бу билан ишмий йўк, менга пахта керак, галаба рапорти керак. Планни бажармасанг, елканѓаги чопонингни, уйнингдаги кўрпа-ёстиғингни сўқиб, пахтасини топирсанас...»

Ўша йиллари кўшиб ёзиш деган иллал урнингдан учриб, йиллик марра 2 виллоон тоннага қараб кетаётгандида бу афсонавий чўкканинг эгаллаш масъулияти зиммасига юкланган раҳбарлар учун ўй-жой, сиҳат-саломатлик, бала-чакадан кўрса билети ва эгаллаб турган лавозими мумкин булган. Буларнинг ҳаммасини тикилаш, ўнинг кўйиш мумкин, аммо партия сағидан қарашларни оғир касалга чалиниш, шундан эхтиёт бўлиши керак, деган даҳшатли ақида хукмрон бўлган. Бу сиёсат одамлар оғига шу қадар чукур сингдирилган эдики, фирқа котибларидан бирининг отаси пахта йиғим-терим айни авхига чиқкан пайтада қазо қилганди, амадор ўтил жанозада катанашидан кўра бозорга «разборка» ўтказилиши афзал кўрди. Энг аянчлиси шуки, унинг бу қарорини ўшанда кўпчилик чинакам ватанпарварликка, фидойиликка ўйламиш.

Олтмиш тўққизинчи йили биз — ҳозирги миллий университет журналистике факултетининг талабалари Мирзачўлдаги совхозлардан бирининг сонук ҳаётини таъкидлашади. Унингдаги дарслигига ҳам киритилган. Ўкучи болалардан бирни дарслага кеч колади. Муаллим уни койиди. У бўлса «Бўйим ётмади...» дейдидо йиглаб юборади. Майлум булишича, ўкучи бола арталаб мактабга келайтиб, йўлнинг четиги тўкилиб қолган бир сиким пахтага кўриб колади. Ўқитувчи тайинларига муродлиларни таъкидлашади. Ўқитувчи тайинларига муродлиларни таъкидлашади.

Минҳоқиддин МИРЗО

ОНАМ ЭККАН РАЙХОНЛАР

МЕХР ДИЁРИ

Мехру муҳаббатдан сўз очсалар гоҳ,
Бағри кене қай юрт деб излаб қолсалар,
Дунёни бир сирда этмоқ-чун оғоз,
Кўнглимдан бир турор кўкса жоссалар.

Демишилар фалакда офтоб ҳам азал
Мехрдан тафт олиб тураркан қаҳрамай.
Ўзбегим меҳридай меҳр кўрмадим,
Оламнинг қайси бир четига боқмай.

Шубҳасиз, ҳар кимга ўз эли бутоқ,
Гоҳ ўзни санаб ҳам кўдим бергенона.
Шунда ҳам англадим ҳаммадон суюқ,
Элим, сен дунёда меҳри ягона.

Кувват олар эмиши меҳрдан кўш,
Мехр бор эканки, нур бордири доим.
Жаҳолат ҳукмига бош эгса бардош,
Шундан бошланмасми қўёлат қойим?!

КУЗ ХАЁЛЛАРИ

Олтини япроқларга боқиб ўйладим,
Умримнинг бир ишини ўтиб кетганин.
Ҳазонрез боғлардан ўқиб бораман,
Кузакнинг замини ёзиб-битганин.

Кечаги ям-яшил япроқлар бунда
Жонсизу зафарон қалашив ёттар.
Кузакнинг еллари узб үларни
Дуч келган тўртм тараф — заминга отар.

Уларга қарайман ўйларим чексиз,
Дарахти шоҳлариди неча минг япроқ.
Бирлари тенада, бирлари пастда,
Бирлари офтобининг нурдан ишор.

Ишқилиб, юқори жойлашганилари
Пастга боқмаганини кибру ҳаво-ла?
Ишқилиб, кўйида сарғайган япроқ
Қимлаганини ўксис тақдирга пола?

Мана бугун энди азим дарахтнинг
Барлари бир ерда ўтилиб ёттар.
Тұпроқ аро маңын сингиб кетумлар,
Ҳазонрез барлар-чун сўнгги тонг отар.

Шуларни ўйларкан этим жунжикуб,
Борликда кузатдим ажис бир оят*.
Қиёмат дегани баъки шундайдай,
Бу ҳолинг ҳукмити баъки, ҳидоят!?

Ақаб, табиатнинг бизларга қилган
Мангу бир мўъжиза-ишорасими?
Ba ё тақаббуру риё ахлига
Тангрининг кўрсатган нишонасими?!

Ҳазонрез боғлардан ўтгандан ёлғиз
Дунёниг қисматин уққандай бўлдим.
Минг турли зафарон япроқлар ичра
Ягона бир буюк мензликни кўрдим.

АСАЛАРИ

Ҳаёт ҳукмитидан лодмисан, дўстим,
Иккى зот кўйида иккى ўтири тиф.
Бира — жоҳол эзур, шайтон сийрати,
Бира — жарроҳ эзур, эзгу нияти.

Бирининг тигидан дунё вайронга,
Авж олар адоват, қаҳр ва сиатам.
Бирининг тигидан дунё ҳайронга,
Ортача чекингандайр айрилик, мотам.

Назар сол, ҳар иккى ҳол эзур ибрат,
Жаҳолат тигидан мудом нари бўл.
Чаёнинг нишида ўйқ эзгу қудратам,
Эй дўст, сен яхини асалари бўл!

ВАТАН НАДУР

Ватан надур, сўнмаган —
Ёрқин юлдуз-қароғдор.
Бош эшига кўймаган
Ватан — жасар Широғдор.

Қодирйининг кўзида,
Усмон, Чўлон сўзида,
Беҳбӯййинг изида,
Ёни қолган чироғдор.

Ким бор уни сўнмаган,
Фуркат эмас, кўймаган,
Шоҳ Бобурни қўйнаган,
У — муборак титроғдор.

Бир ифор у гулдаги,
Баётдур буғубудаги,
Ҳам соғинчидор дилдаги
Мангу Чўчи ироғдор.

У бор юрак зарбида,
Ким ўтмади даридда,
Манзуберида қаబида,
Зангламаган яроғдор.

Ким билмас, юрт-ошёнин,
Билмас қонин-имконин,
Тополмаби оромин,
Бор ҳаётни сўроғдор.

— Сиёҳи сўнмаган — мўъжиза

ОНАМ ЭККАН
РАЙХОНЛАР

Ховлимига жансант бўйши таратган,
Саболарга ифор тутган, ляратган,
Кўкдан ойу оғтобини ҳам қаратсан,
Борлигидо малякларми, ниҳонлар,

Ризон экан онам эксанрайхонлар.
Капалаклар аримасди қошидан,
Боларилар кетолмасди бошидан,
Унганими, онамнинг бардошидан,
Оҳ кафтағи жансант дерди гирёнлар,

Эҳсон экан онам эксанрайхонлар.
Гарчи гул кўп бу оламда ифорли,
Кўл чўзсанг гар озорлиги, тиконли,
Тароватли, муслим каби ишмонли,
Уни аришада шуширмиси шонблар,

Ҳаҷон экан онам эксанрайхонлар.

Ҳар тонг туриб сийпарди гул юзларин,
Эркалаган она каби қизларин,
Сирдои билиб айтганини дард, сўзларин
Ўша чоёлар катта шаёллар,

Достон экан онам эксанрайхонлар.
Бошим кўйсам мен кўксига онамни,
Райхон иси чулгар эди танамни,
Оҳ, у жансин тарк этидим олами,
Янрогига ўшеглаб тақдим маржонлар,

Физон экан онам эксанрайхонлар.

Она десам зор титрайди бу жоним,
Кетдими-я бор давлатим, жаҳоним,
Мерхон ўйқ, қайдо у мерхонбоним,
Дардим энди қандай тутай тинҳонлар,

Дармон экан онам эксанрайхонлар.
Соғинчима бу дунёда ўйқ чора,
Гарип бөгман, бөгбонсан қалб минг пора,
Онамсиз мен ким бўйдим, бир бечора,

Татирмиди менга бу ширин онлар,

Дармон экан онам эксанрайхонлар.

Бир кун мен ҳам бу дунёдан ўтарман,
Балким кўлда райхон билан кетарман,

Шундай онам дийторига еттарман,

Даркор эмас бундан ўзга узвонлар,
Имкон экан онам эксанрайхонлар...

— Сиёҳи сўнмаган — мўъжиза

тинлар тарафини оляпсан, деб
дайисса, хотинлар сен разхарлар
ёнини оляпсан, деб маломат тош
ларини отишарди. Аслини олган
да разхарлар Азизонинг яхши
лика ариза берib бўшаб кети
шини кутаётган эдилар. Азиза
буни сезиб қолди.

Хотиннинг пешонаси
турра бўлган, тирсаги шиши
негизи кеттанди. Келинчак эса
соппа-соғ, бирон жойи ши
кастламаган.

Азиза иккى ўт орасида
куйиб ёнарди. Хотинларнинг
факат тургужонада бўша
нишилари шарт

еканини ишончиликни далилларим бор.
Ҳақ эканини исбот қиласам.

оилиб келаверасизларми, деб
танбех берадилар...

Максуд Олимович кабинетда
бошқа одам бўлмаса ҳам Азизон
нинг кулиғига шивирлаб деди:

— Россияда бўлаётган воеа
лардан хабарингиз борми? Ана
холос! Катта-кatta шаҳарларда

эрқа-аёл шир ялоноч бўйлаб
«Долий стид» деб кўчаларда
намоиш килиб юрганиши.
Йўқолсин уят, йўқолин шарм-ҳаё
деган бақирик-чакриклир чор-ат-

деган

кетиши, орадаги бегоналикини
суруб ташлаб, миллий мағнафат

да камситмайдиган, инкор

килмайдиган ѡзинликни

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

Максуд Олимович дардига
шакла шакриши балки мумкин.

— Тек шакла шакриши балки мумкин.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

кетиши.

— Билан кетишини кетишини

бўшига урфлар билан ўйнлини

<p

Шөйрятнинг онаси кўшик бўлса ажаб эмас. Инсон зоти дил розини, кувонни армонини, дарду дунёсини илк бор айни кўшик шаклида изор этгани ишонгинг келади. Кўшик табарук зот — онанинг дард чекиб туккан тўғим фарзанди каби азиизид. Сузсанъяни кўп асрларда хам кўшиклика майлилик саломнига кўнгиган эди. Мана, неча ийтирики, у кўшикларда кантида парвоз этиб келади. Янги бир шеърлар китобини «Кўшикликарим» деб атаси бекиз эмас. Мухаббат экси нарса, лекин ҳар бир кўнгил уни янгилайди, дегланадек, бу қадим пойениз бўстонда шоир ўзлигини намоён этишига, ўз сўзини айтишга ёриши, ёриша-

Кўз ёни ҳам юзга тушса
йўл таълайди,
Ҳамма бошка йўлда, менинг
йўлни бошка.

Абдулла Каҳхор айтмоқи, ижодкор жанрни таъламайди, балки жанрнинг ўзи ижодкорини топиб олади. Иқбол ижодий таъдирида ҳам айни шу ҳол ю берди, қадим кўшик олами Иқбол сиймосида яна бир ўз одамини тодди. Аслади, илк изланишларида, ҳатто маҳозий шеърларда хам кўшиклика майлилик аломатлари кўнгиган эди. Мана, неча ийтирики, у кўшикларда кантида парвоз этиб келади. Янги бир шеърлар китобини «Кўшикликарим» деб атаси бекиз эмас. Мухаббат экси нарса, лекин ҳар бир кўнгил уни янгилайди, дегланадек, бу қадим пойениз бўстонда шоир ўзлигини намоён этишига, ўз сўзини айтишга ёриши, ёриша-

КЎШИК КАНОТИДАГИ ТУФЕНЛАР

Иқбол Мирзо шеъриятига бир назар

Ётири. У она-Ватан, тарих, кечмиш сабоклари, киндиқ ҳони тўкилган юрт, болалик хотиралари, иш-мухаббат, хижрон изтироби, висол сурури хакида кўйлайдими, бу фоний дунёдан бевакт кетган отасига, шоир оларига атаб марсиялар битадими — факат ўзи хис этган, қалбидан кечган хис-тўғуларни кўшиклика солади; кутимаган, факат Иқбол қаламигина хос бетакор ташбелар ўз-ўзигандан кўйилиб келади, ҳалк кўшиклиаридан, қадим битиклардан ўтган мисралар хам худди шоирнинг иктиридеек янгради.

Бир қарашда, Иқбол шеърлари шўхшодон, ўйинoki мисралардагини иборатдек тулояди. Бироқ улар замирига разм солсангиз, ўша шўх-шодон, ўйинoki мисраларда шоирнинг қалб түғнлари, армон тўла ўй-муҳосадалари инфода топгандигига амин бўласиди.

Ибодатинг, савобинг ҳам,
Зўрлатинг, тавоғинг ҳам
Сен алдаган ўша қизининг
Каршияни аризимида?

Бу аламли нолишларни тинглаган шеърхон қалби дардга тўлиб беихтиёр «Йўл, аризимида!» деб коборади.

Шоирнинг мана бу самимий икормаси замиридаги афсус-надомати, ўзи зорини тошу тарозу билан ўлчаб бўладими, ахир!

Чорак аср яшаб, юз марта севдим,
Ох, қимни севини билмай ўтимай!

Энди мана бу манзара — холатга разм солинг:

Ахир тўсолмайсан киширгинг билан
Кўзларинта тўлган қайгу селини.

Бунака тифиз руҳий драматик холатни бу қадар синчковлик билан илгаш, теран хис тутди, айни шу йўлдан изчил бориши бобода маслаҳатлар берилди. Бироқ чин истедод агаси факат ўзгалирга маслаҳати, йўл-йўрүллари асосидаги-тибди. Унинг азобидан бу шеърхонга тутдилди. У факат ва факат кабл амригана бўйинади. Иқбол табиатан дилбар, руҳан эркин қархаронни аламли ўйларга толдиради. Шеър сўнгидаги шоир исенкорона хайқариди:

Ёзиqlari надир?
Сўрмаслар асти...
Менинг тушиларимни ўрайди дудлар:
Тушларимни кирад
Ҳар бир новлад
Киличга айланган даргазаб тутлар...

Истиқол арафасида битилиб, метафора асосига курилди шоир шеърнинг тагмасини — гап меҳнаткаш дехоннинг ўша кезлардаги ахвол-руҳияти, ачанчи кисмати устида кетаётганигина бунг англаб етиш кийин эмас. Ёш шоирнинг бу хиддига яратиқлари оғизга тушди, улар хакида илк гаплар айттиди, айни шу йўлдан изчил бориши бобода маслаҳатлар берилди. Бироқ чин истедод агаси факат ўзгалирга маслаҳати, йўл-йўрүллари асосидаги-тибди. Унинг азобидан бу шеърхонга тутдилди. У факат ва факат кабл амригана бўйинади. Иқбол табиатан дилбар, руҳан эркин қархаронни аламли ўйларга толдиради. Шеър сўнгидаги шоир исенкорона хайқариди:

Табиб билан, дарс билан,
Хоҳ қистикаф билан
Кўлга ўргатолмайсан
Девона тўйтуларни.

Шоир яна ҳам аникроқ қилиб дейди:

Ўзича айлансан ер,
Дунёни тек қўйиб бер.
Атиргулардан талаб
Қўлмагни оғуларни.
...Жим сурб ўтсам дейман
Қадрларни қайтуларни.

Шоир ижодда танлаган йўли, ўз эътиқод-акиқаси хусусида ҳам кўшик йўсимида ўзига хос тарзда сўзлайди:

Боларининг кўнглини кўрин —
Гул танлайди,
Кўкрагимда қизил гул —
Гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

Яқинда Н.Кобулов Парставнинг «Созга кўнглини кўрин — гул танлайди, Кўкрагимда қизил гул — гулим бошка.

Бундан ўттиз уч йил муқаддам, ўзини 1972 йили шахар шифоносида мен билан ёман-ён даволанган Райим Отажонов исмли санъатчиликсанди ёддан иккита шеър айтб берган, мен эса ёзб илғолдам... Яқинда кўлэзмалар орасидан аччайнинг ранги ўтган ўша кўчирма чиқиб қолди. Карапки, ўши вактда Комин Девонийни кўрган, гурун килган одамлар хали хайт эди.

</div

ЧАВАНДОЗЛАР САРДОРИ ЭДИ

Зариповлар сулоласи нафакат юртимиз, балки чет элларда ҳам энг машхур сулолалардан бирни экани билан ҳамиши фахрланиб келамиз. Ҳусусан, сулола асосчили, машхур чавандоз, цирк санъатининг мохир усталаридан бирни Карим Зариповнинг номи юртимиз санъат китоби саҳифалари заржал харфлар билан битилиган.

Шу кунларда таваллудига бир юз ўн беш йил тўлган Ўзбекистон халқ артисти Карим Зарипов ижодий фаблийнинни «Хақон мадданияти тархи» (Москва, «Искусство» нашириёти) китобида шундай сўзлар ёзилган: «Ўзбек миллий циркининг асосчиси Карим Зарипов нафакат Ўзбекистон цирк санъати, колаверса жаҳон цирк санъатининг ривоҷига катта ҳисса кўшган усталардан хисобланади. Айниска, чавандозлик санъати жаҳон цирк аренасида ўзбек санъаткори Карим Зарипов маҳорати ва усталиги туфайли юксала бошлади. У остида таъсувур этиб бўлмайдиган машқларни бажариб, 1914 йили машҳур Хитой цирк санъати усталарини ҳам лоп колдиранг...»

Мана шундай устоз санъаткор асос соглак сулола бир неча ўн йилларидан давомида жаҳон цирк майдонида жавлон уриб, муҳисларга хайрат авлошиб келмоқда. Ҳуш, бу сулола машҳуригининг сири нимада? Буни бир сўз бўлан изоҳлаш мушкул. Бироз бўлса-да, ўзбек цирк санъати тархикларга назар ташласак, бу сулоланинг шаклланши ўйли ва машҳуриги сиридан вокіп бўлмасган.

Карим Зарипов саккиз ёшга тўлганидәк Абдукарим Мехтар номи билан машҳур қизиқининг гуруҳида қатнашар, ёғоч обёқда ўйнап эди. Қизиқинлиги, меҳнатсеварлиги туфайли тез орада дорబозлик ва чигирик санъати сирларини пухта ўрганиб, муаллақ (акробатика) машқларни мөхирона баҳарниб, «бесяж бола»лақабини олди. К.Зарипов 1905 йилларда ўша даврнинг таникли санъаткорлари Юсуфхон қизик

Шакаржонов, уста Олим Комилов, Мулла Тўйиши Тошумхамедов ва бошқалар билан биргаликда бутун Туркестон ўлакасини кезиди, маҳоратини намоиш этди.

Цирк санъаткори астойдий мэҳр кўйган Каримжон тинимисиз изланади, ўйкисуз тунлар бир-бирига уланиди, тер тўкиб мекнат қилди. Зеро, у биринчилардан эди. Биринчиларга эса ҳеч қачон осон бўлмаган.

Зиммасидаги юқнинг залворини яхши ҳис этган изланувчан санъаткор кейинчалик атрофига жасур, юрагида ўти бор йигит-қизларни тўплади. Худди ўзиға ўхшаш уларга ҳам цирк санъаткорини барчак турларни ўргата бошлади. Шогирдларига ҳамиши: «Тинимисиз мекнат — цирк санъаткорини ўти биринчича талабларидир», — деган гапни тез-тез тарорларди. Ҳуллас, мекнат ва изланишлари бесамар кетмади.

Карим Зарипов 1930 йили Тошкент давлат циркни ташкил этишида фоаюлт олиб боради, биринчиси — қизиқишик, иккинчиси эса чавандозлик санъати эди. Бора-бора чавандозлик санъати унинг бутун қалбини ва вуҳудини егаллаб олди. Чопчирик, чақон отларсиз ҳаётини тасаввур этломасди.

Карим Зарипов саккиз ёшга тўлганидәк Абдукарим Мехтар номи билан машҳур қизиқининг гуруҳида қатнашар, ёғоч обёқда ўйнап эди. Қизиқинлиги, меҳнатсеварлиги туфайли тез орада дорబозлик ва чигирик санъати сирларини пухта ўрганиб, муаллақ (акробатика) машқларни мөхирона баҳарниб, «бесяж бола»лақабини олди. К.Зарипов 1905 йилларда ўша даврнинг таникли санъаткорлари Юсуфхон қизик

Куни кеча Ўзбекистон консерваториясида миллий ҷолгу ижрочилирнинг «Барҳаёт наволар» биринчи республика кўрик-тандлови қатнашчиларининг якунловчи концерти бўлиб ўтди. Карнай-сурнайчилар гуруҳи қадими ҳалқ маросимларидан ижро этиладиган нобёй, дебярни унтилаётган миллий кўйлар ва замонавий бастакорларнинг асарларини қолгуларимизди. Ҳуллас, мекнат ва изланишлари бесамар кетмади.

Санъаткорлар давомида авлоддан-авлодга ўтиб келаётган қадими ҳалқ маросимларидан ижро этиладиган нобёй, дебярни унтилаётган миллий кўйлар ва замонавий бастакорларнинг асарларини қолгуларимизди. Ҳуллас, мекнат ва изланишлари бесамар кетмади.

Иккинчи ўрин соҳиби, қашқадарёлик Сафаралар Иброҳимов оддий қамишдан ясалган, уч пароди сибигазда Амир Темур борубозида зафар мэрарларини кучганди ё сафардан кайтганда чалинган куни ижро этаркан, гёй тарих тилга киргандек бўлди. Аслида, темирдан ясалган чанқо-

«Тўрғай» ПЕКИНДА

Якинда Ҳитой халқ республикасининг пойтахти Пекин шаҳрида Ҳалқаро мадданият ва туризм фестивалини бўлиб ўтди. Мазкур фестивалда республикасидан Тошкент вилоятининг Оққўргон туманинаги «Тўрғай» фольклор-этнографик ансамбли қатнашади.

— Пекинда делегациямизни жуда илқ, кутиб олишиди, — дейди Мадданият ва спорт ишлари вазирлиги бошқарма бошлиги, делегация раҳбари ўзроли Тошматов. — Шунда фахр билан айтишимиз мумкини, фестивалда иштирок этган барча мамлакатларни орасида «Тўрғай» ансамбли ўзига хослиги билан ахралиб турди. Кўзни камаштирувчи миллий кийимларимиз, мумтоз мусикимиз, ракс ва кўшиклиримиз нафакат томошабинларда, балки бошқа мамлакатлардан келган санъаткорларни ташкилчиларидан ҳам кatta қизиқиз ва ҳайрат ўйтотди. Пекин ва Чиндою шаҳарларидаги ўтказилган концертларда ҳам мамлакатимиз санъаткорларни мулиқисларинг олқишиларига сазовор бўлиши. Ҷинай Тай мөхимонасида ўтказилган хайрлар шуровинида ўзбек миллий ҷолгуларидан тарағлан гўйига ўйнамади.

Ҳитой сафари таасусротлари ва у ердаги ижодий мулоқотлардан олинган сабаблор «Тўрғай» ансамблини янги ижодий изланишларга чорлайди, деб умид билдирамиз.

М.КАРИМОВА

М.КАРИМОВА

Андижон санъат коллежи ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда бир гурух санъаткорлар, мутасадди ташкилотлар вакиллари фидойи устозларни саҳнадиган табриклидилар. Вилят бадими жамоатлари ва коллеж ўкувчиларининг чишилари, айниска, умидли ўшонадалар Умид Абдураупова, Шоҳида Акбарова, Даирон Муллахонов, Авазбек Мирхўаевлар ижорасидаги кўй-кўшиклир йигитларнинг санъаткорларидан ташкил топганига 40 йил тўлди

ДЎРМОН ҲАНГОМАЛАРИ

ШАМОЛЛАШ
САБАСИ

Мирпӯёт Мирзонин ўйдаги бир зиёфатда шоир Турсун Али «Янги шеър» ёзувдим, дар эшияти кўргилгарлар! деб жавобимизни ҳам кутмасдан, жўшиб-тошиб шеърини ўқий кетди: «Киш. Таш-карида аёз, шамол изиллар...»

Даврада ўтирган шоир Азим Суюн шамоллаган шекилини, кетма-кет акса урар, шу бисоси диккатимиз шеърга эмас, унга қараштган эди.

Турсун Али шеърини тугатиши ҳамон Мирпӯёт Мирзо лукма ташлади.

— Эз шоир, мана шунақа совуқ шеър ёзиб, Азимни шамоллатиб кўйдингизда!

МАҚОЛНИНГ
ЯНГИЧА ТАЛҚИНУ

Якин дўстимиз кизини турмушга чи-
караётб, тўйга бир кун қолганда хоти-
ни билан жанжаллашиб ўйдан ёзиб
кетиди. Хотин бояқиши каминага йи-

лаб телефон қилди: «Бу тентакни бир амаллаб ўйга олиб келинглар, эл-юрт олдиша шарманда бўймайлик энди...»

Мушкул вазифаниннуда шаун Мирпӯёт иккимиз ўйла чиқдик. Азчи-
ни кўрганини захга босиб ётган
жойидан аранг чиқарб, ўйга олиб кел-
дик. Ийлимига илҳак бўлиб, юрагини
ховуллаб ўтирган хотинига «Мана,
один катта кўёни тушириб олинг!» деб
хазиллашиб гўлдик.

Кайтар маҳали халин-хузн шаштидан
тушмай, аёлга ёвқараш килиб турган
дўстимизга Мирпӯёт охиста шиворлаб,
далда берди: «Эз, кўпам парво қила-
верман ёнди, бу хотин хотинни ҳамма ерда
бир хил қичириди.

МАҲОРАТ ОШГАЧ

Кунлардан бир куни шахмат ҳақида-
ги гурнинг Алишер Навоий номидаги
миллий кутубхона директори Абдуса-
лом Умаров шундай деди:

— Мен мактабда ўқиб юрганингидек
иккимиз разряд талабини бахарганиман.

— Ундан бўлса, маҳоратнинг йил-
дан-йилга ошиб, хозир саккизини раз-
рядга (аслида тўртта разряд бўлиб, би-
ринчиси энг юкори ҳисобланади) ётиб
колгандирориз! — дедим жиддий оҳанг-
да.

Хамма кулиб юборди.

ЭҲ АТТАНГ...

Бир вақтлар филармония найчиси
булган Махмуд Мухамедов тартиб-инти-
зомли, сарожон-сарашид одам эди. У
айниси кийинши маданиятига аллоҳи
эътибор берар, гастрол сафарларидан
дазмол топилмай қолса, ухлашдан ол-
дин шимини ҳафса билан кўрпа ос-
тига таҳлаҳ, «Мана, ошини дамлайдик,
эрталаб кулинг ўргисин паловхонгтўра
бўлади» деб юйракан. Буни кузатиб юр-
ган ҳамкарас астрилар бир куни ўзаро
маслаҳатлашиб, найчини бир болла-

мокчи бўлишади. Улар Маҳмуд ака
«ошини дамлаб», бирор ташқариға чи-
киши ҳамон апил-тапиб кўрпа остида-
ги шимининг тахини бузиб, яна қайта
жойга кўйшиади.

Эрталаб Маҳмуд ака одатдагидек
кўлларини бир-бирага ишқалаб, кўрпа
тагини аста кўтираб қараса шимининг тахи-
дабла бўлиб ётганиши. Боеқиш на-
чи ҳафсаласи пир бўлиб, ўзларини
зўрга кулигидан тийиб турган ҳамкараси
мултираб қарагана шундай дермиси:

— Эҳ аттанг, ош тагига олиб кетиб-
ди-ку!

САВИЯСИ ПАСТ ЎҒРИЛАР

Ён кўшним, захматкаш адабиётшуннос

— Дарвое, бой кутубхонан-
гиз бор эди, иш-
клиб китобларга тегимнабдими?

— Хайриятки, китобларга тегмабди.
— Махаллангиздаги ўғриларнинг
майнавий савиаси анча паст экан, —
дедим.

ЧАНГИТМАЙ ЎТИНГ

Советлар даврида, кизил мағкура
хукмронлиги йиллари Андикон вило-
ти ёзувчilar уюшмасининг бир йиги-
лишида уюшмага узок муддат раҳбар-
лик кылган раис кутилмагандага захмат-
каш шоир Восит Саъдуллага идда
клиб колади.

— Восит ака, сиз жуда ҳам иззатта-
лаб одамисиз. Нима, сизга энди ҳар
кадамда букилиб тазым қилишимиз
керакми? Ахир устоз Абдула Қаҳор ҳам
бир маколасида «Мабодо кўчада уч-турт
карла турганини кўрсангиз, саломла-
шигуни ишингиз зарур бўлса, олдинга
клиб кетаверинг» деган-ку!

— Восит ака, сиз жуда ҳам иззатта-
лаб одамисиз. Нима, сизга энди ҳар
кадамда букилиб тазым қилишимиз
керакми? Ахир устоз Абдула Қаҳор ҳам
бир маколасида «Мабодо кўчада уч-турт
карла турганини кўрсангиз, саломла-
шигуни ишингиз зарур бўлса, олдинга
клиб кетаверинг» деган-ку!

Рахматли Восит аканининг бунга жаво-
бан айтган машҳур гапини андиконлик
ижодкорлар ҳали-ҳамон аслаб юришида:

— Майли ужакон, одинга ўтсангиз бе-
малол ўтиб кетаверинг, — дейди ўшандা

Восит ака, — факат чангитмай ўтинг!

МУЛОҲАЗА

Талабалик йилларимизда рахматли
адабиётшуннос олимлар Гулом Каримов
билан Озод Шарафиддинов ўртасидан
реализм масаласи юзасидан баҳс-му-
нозара роса қизиганди. F. Каримов
табиатан ётиқтор ва сермулоҳаза,
O. Шарафиддинов эса дангалин ва
жүшқинроқ эди.

Кунлардан бир куни иккала домла
троллейбусда ишга келишайтган экан.
Манзилни яқинлашганди Озод ака Гулом
Каримовни огоҳлантиради:

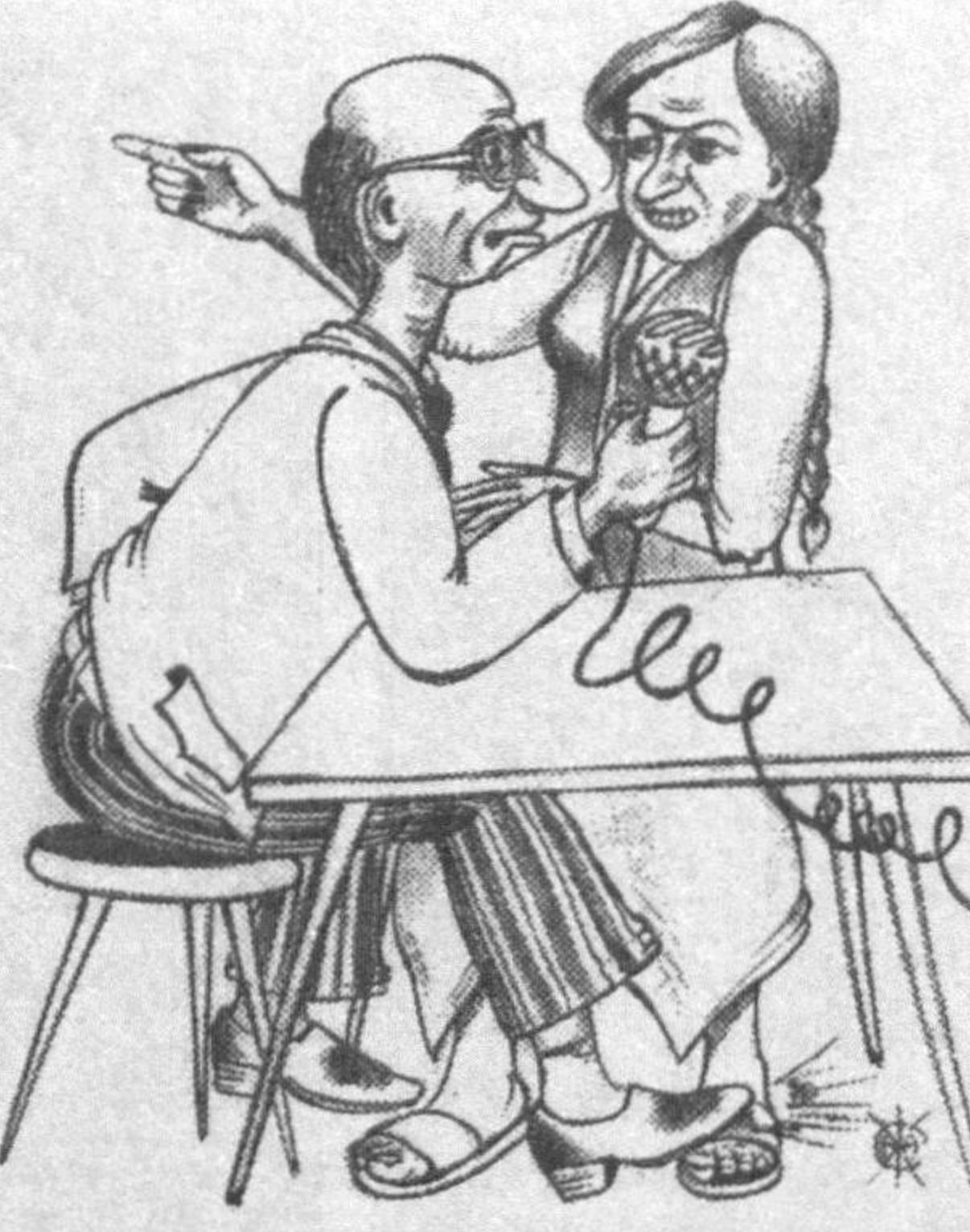
— Домла кейнинг бекатда тушиши-
миз керак.

Гулом Каримов бошини сал энгаш-
тириб, кўзойнага устидан Озод ака Гулом
Каримовни огоҳлантиради:

— Сиз шундай деб ҳисоблашисиз,
Озод Обидович? Менимни, бу масала-
ни жиддийроқ ўйлаб кўриш лозим!

Янги туркумдан

ОЁФИМНИ БОСМАЙ
ТУРИНГ

Дунё – кенг...

БИР ЧҮНТАКДА ҲАМ ТЕЛЕФОН, ҲАМ ТЕЛЕВИЗОР

Уяли телефонлар ишлаб чиқа-
радиган Финляндиянинг «Нокиа»
компанияси уяли телефон-телеви-
зорларни синовдан ўтказади.

Бундай гаройиб янгилек учун асос
клип ҳозирги пайтада фойдаланиб
келингётган телефон моделларидан
бири танланган ва унга чотирилл
телефеканалдан келдиган сигналларни
қабул килидиган курилма ўрнатилган.

Катта Хельсинки худудида яшови беш
юз киши уяли хизматнинг аввал мав-
луматларни вериси — телефон-теле-
визордан телепрограммани кўриши имко-
ниятига гэ бўлиши.

Уяли — телевидениеда айнан ра-
камли TVдаги технологияни испатида-
ди. Абонентлар сони ҳар қанча ор-
тиб кетганни телефон-телевизор фол-
иолитининг сифати ва маромига ҳеч
кандай тасирларни кўрсатмас экан. Ушбу
янгилек синовдан муваффақияти
утди — тажрибиганди ташкилотнила-
ри ҳам, дастлаби истемолчи-синаб
курувчилар ҳам натижалардан тўла
конишкиси.

«Нокиа» раҳбарларининг таъкид-
лашаричи, Тамараҳоним санъат даргоҳи
қандай кириб келгани, ҳамкасб ва уст-
зозлари, Фронт ортида кўрсатган хиз-
матлари ҳақида жўшиб-тошиб гапи-
риверади. Суҳандон келишилганидек
зиннинг ёғини секининг босиб кўяди.
Шунда ага ногоҳ гапидан тўхтаб, сундан
ондоҳи ажабини юзланади:

— Уйлим, гапини оҳирiga айтиб
олай, оёғини босмай туринг!
Шодмон ОТАБЕК

Рамазон иљомлафи ТИЛАК

Бул дунё ранго-ранг, худди камалак,
Ниҳоллар меҳрдан ёзакжап палак,
Барқомал фарзандлар тўқкан, эз Малак,
Мадҳингиз ривоҷин посбонлар айтсан,
Тиляклар жавоби Аллоҳдан қайтсан.

Савобга дил боғлиқ яхши инсонлар,
Кайтуга кўл бермас қадъларинлар,
Шайтonga шерикмас дўсти раҳмонлар,
Мадҳингиз ушалган армонлар айтсан,
Тиляклар жавоби Аллоҳдан қайтсан.

Дарёлар жиловин кўлга олганлар,
Не-не саркашларни ўйла солганлар,
Саодат кўрмоқни кутиб толғандар,
Мадҳингиз ривоҷин посбонлар айтсан,
Тиляклар жавоби Аллоҳдан қайтсан.

Орзули инсона бир умр етмас,
Умр оқар дарё, тутамас хавас,
Ҳалислар мағзини чакдан доно кас,
Мадҳингиз покиза вижонлар айтсан,
Тиляклар жавоби Аллоҳдан қайтсан.

Нуриддин АМИНЖОН

ЯНГИ АДАБИЙ МУКОФОТ

Солик бошқармасига ҳат келди: «Сўнги пайт-
ларда ўйқум бутунлай қочди: декларацияда даро-
мадларни мидорни нотурни кўрсатдиганинг учун
викёндан кийинлаштирилди. 600 доллар жўнататманд.
Агар бугун яна ухолмасам, қолганини ҳам жўна-
таман...»

— Янги рус милицияига кўнғирок
кильдиди.

— Менга ошкора дўй-пўписали
хатлар кела бошлади!

— Ҳатлар имзосизми?

— Йўқ, уларда солик бошқармаси бошли-

нинг имзоси бор!

— Зоология дарси.
Ўқитувчи:

— Типратиконлар қандай кўпайишади?

Воқовча:

— Жу-да, жу-да ахтиёткорлик билан...

ЕЛИНЕК «НОБЕЛ» СОҲИБИ

Қадр ҳоким Ватан ичра менга жон бердинг,
Падарликка содда, ҳалол, поинсон бердинг.
Ноҳусларниң даҳи ҳамон көзим,
Кимга зорлик, кимга хорлик, кимга шон бердинг.

Шукронага тили бормас бандиларинг бор,
Улар кўзин очмас наҳот тўғон, селу қор.

Қиёматдан ишонч берсанг иймон келтиришас

Жондорларнинг жазосин бер, ё Паравардигор.

Рамазондан поклонмояда муслимлар дили,

Субҳа сен, шомда ҳам банд помонг-ла тили.

Ёмонларга шифор берил, яхшига рағбат,

Ёруғ бўлсан инсонларнинг борар манзили.

Нуриддин АМИНЖОН

Манзилмиз: Тошкент — 700083, Матбуотчилар кўчаси, 32

Кабулхона — 133-52-91, котибий — 136-56-50

Танқид ва адабиётшуннослик бўлами: 133-49-93 Ижтимоий ҳам бўлами: 136-58-55

Санъат бўлами: 136-56-48

Элфрида Елинек 1946 йили Авст-
рияниг Штирия провинциясида туғил-

ди. Бу йилда юзаси «Нобел»